

K organizaci PVO v útočné operaci frontu

Plukovník Karol Seneš

Rozhodující význam v jaderném útoku příkládá protivník prvému neočekávanému masovému úderu. Podle zkušeností z některých cvičení NATO využívá k úderu v trvání 3–5 hodin maximum sil a prostředků vzdušného napadení. Mezi masovými nálety v trvání 5–8 hodin předpokládá nepřetržitou bojovou činnost jednotlivými letouny a malými skupinami.

První úder může být zahájen v noční době nebo za svítání, nelze ovšem vyloučit i jiné varianty. Letectvo může působit z různých směrů a výšek malými skupinami a jednotlivými letouny se širokým použitím radiotechnického rušení. Předpokládá se široce využívat jak malých výšek (do 600 m), tak i dostupových od 13 000 m do 17 000 m.

Při určení počtu letounů k prvnímu úderu nutno vycházet z procenta bojové pohotovosti, tj. asi 80 % skutečného stavu. Kromě toho část taktických stíhačů bude využita k plnění úkolu PVO asi do 30 % skutečného stavu.

Při prvním úderu v nočních podmínkách využívá protivník do 30–40 % sil taktického letectva a do 100 % strategického letectva. Mimoto použije křídlaté rakety, část balistických raket typu TOR, POLARIS a část sil strategického letectva.

Pro organizaci a vedení NATO je důležitý nejen počet letounů a křídlatých raket, které protivník může použít v prvním úderu, ale i způsob jejich zasazení.

Je možná tato varianta: Hned za úderu raket následuje velké množství malých skupin po 2–3–8–12 letounech na široké frontě v rozličných výškách [od malých až k dostupovým].

V prvních dvou třech sledech působí taktické letectvo s hlavním úkolem umlčovat síly a prostředky PVO a vážnější objekty jadernými údery v taktické a operační hloubce. V prvním sledu může být do 20–25 % taktických stíhačů z celkového počtu zúčastněných sil v prvním úderu a též 40–50 % křídlatých raket z celkového

počtu. Nálet se může uskutečňovat na malých výškách (do 600 m). Nálet dvěma vlnami může trvat 8–12 minut.

Za 10–15 minut můžeme očekávat druhý sled, zahrnující do 25 % letounů, do 50–60 % křídlatých raket a průzkumné letouny. Mohou působit ve výškách od 1000 m do 10 000–13 000 m. Trvání náletu do 10–15 minut. Za 15–25 minut nutno očekávat nálet třetího sledu hlavních sil taktického letectva na všech výškách. Trvání náletu do 20–30 minut. Celkový nálet taktického letectva může trvat **1,5 až 2 hodiny**.

Bezprostředně za taktickým letectvem může za 10–15 minut následovat úder strategického letectva ve 3–4 vlnách, v každé do 20–30 % sil, předpokládaných k použití na daném směru ve výškách od 7000 do 15 000 m. Nálet každé vlny může trvat 25–30 minut, intervaly mezi vlnami do 20–30 minut. Nálet strategického letectva může tedy trvat 2–2,5 hodiny.

První úder může celkově trvat 3,5 až 4 hodiny.

Je možný i první masový úder letectva na několika úzkých směrech. Na každém směru se vytvářejí malé skupiny o jednotlivých letounech s intervaly 3–10 km a celkovou hloubkou do 500–600 km. Hustota letounů i skupin při tom bude vyšší než při náletu na široké frontě.

Charakteristické pro činnost taktického letectva protivníka při úderech na vojska a týlové objekty frontu je široké využívání malých výšek. Na cvičeních vzdušných sil NATO působilo ve výškách 300–400 m do 25–40 % sil taktických stíhačů.

Podle zkušeností ze cvičení i soudobých názorů můžeme předpokládat, že protivník bude používat do 40–50 % i více sil k činnosti v malých výškách.

Velký význam pro PVO má vzdálenost letišť protivníka od státní hranice, poněvadž soudobé letouny jsou schopny za minutu překonat vzdálenost od 18 do 33 km.

Taktické letectvo může být na letištích vzdálených od státní hranice 80—100 km do 400—500 km i více. Je zřejmé, že nebudou vytvářeny speciální zóny pro rozmístění po družích letectva. Letecká křídla taktických stíhačů, předurčená k dopravě jaderných zbraní, budou rozmístěna na vzdálenosti 300—500 km od hranic. Křídlaté rakety (typu MATADOR, MACE) mohou být rozmístěny na vzdálenost 100 až 250 km i více.

Důležitou podmínkou, která ovlivňuje organizaci i vedení PVO v útočné operaci frontu v počátečním období války, je společné rozmístění sil a prostředků PVO frontu a protivzdušné obrany státu. Použití sil a prostředků PVO frontu v počátečním období ovlivňuje především společné prostory bojové činnosti stíhacího letectva, protiletadlových raketových útvarů a prostředků radiolokačního průzkumu a navedení letectva frontu a vojsk PVOS.

Vojska PVOS jsou už v době míru plně rozvinuta, mají z hlediska ženijního dobře vybudovanou bojovou sestavu, organizovanou a prakticky vyzkoušený systém velení a součinnosti. Úkoly obrany uskupení vojsk i týlových objektů frontu plní v celkovém systému PVO v určených hranicích bojové činnosti svazků PVOS. Plní hlavní úkol při odražení prvního úderu vzdušného protivníka, jsou rozvinuta k bojové činnosti a část z nich je v nepřetržitě bojové pohotovosti.

Hlavní úkol PVO frontu je obrana uskupení vojsk a objektů frontu. V době míru jsou útvary ve stálých posádkách a část z nich může být rozvinuta k plnění úkolů bojové pohotovosti. Se zahájením bojové činnosti budou uskutečňovat manévry v souladu s plánem útočné operace frontu a podle konkrétní situace. Musí být v maximální míře připraveny k odražení prvního úderu protivníka.

K maximálnímu využití bojových možností součinnosti sil PVO při odražení masových náletů protivníka už v době míru musí být vytvořeny nutné podmínky k centralizovanému velení a nepřetržitě součinnosti všech sil a prostředků PVO, působících v pásmu frontu.

S příchodem vlastních vojsk na území protivníka v průběhu operace bude se uskutečňovat manévry silami a prostředky PVO frontu za útočícími vojsky a dojde k rozdělení pásma bojové činnosti mezi vojsky PVO frontu a PVOS. PVO frontu bude mít úlohu prvního sledu pro vojska PVOS. V pásmu bojové činnosti PVOS ještě poměrně dlouho zůstanou letiště frontového letectva, zásobovací základna raketových vojsk, týlové objekty a zálohy přicházející z hloubky. Silы a prostředky PVO frontu odrážejí jako první nálety protivníka, zvláště v malých výškách, ničí ho, způsobují mu ztráty a vytvářejí příznivé podmínky pro jeho úplné zničení vojsky PVOS.

ORGANIZACE PROTIVZDUŠNÉ OBRANY V ÚTOČNÉ OPERACI FRONTU V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ VÁLKY

Protivzdušnou obranu organizuje náčelník vojska PVO frontu na základě směrnic generálního štábu a rozhodnutí velitele frontu. Organizace PVO frontu zahrnuje tato základní opatření: rozhodnutí velitele frontu pro PVO jako části celkového rozhodnutí, úkoly silám a prostředkům PVO, uskupení sil a prostředků PVO k obraně vojsk a týlových objektů a zabezpečení jejich stále bojové pohotovosti, plánování PVO, organizace velení, součinnosti a všestranného zabezpečení.

Základem rozhodnutí pro organizaci PVO je směrnice generálního štábu, která může obsahovat úkoly k obraně objektů státního území, vojsk a frontových objektů, složení sil a prostředků PVO frontu, rozsah a způsob využití sil a prostředků PVO frontu v hotovostním systému a společné bojové činnosti s vojsky PVOS při odražení překvapivého úderu protivníka, množ-

ství sil stíhacího letectva, které nutno vyčlenit k činnosti v pásmech sousedů, které budou působit v pásmu frontu od sousedů, úkoly PLRV protivzdušné obrany státu ve prospěch vojsk frontu, hranice pásma činnosti mezi frontem a PVOS (od kdy) a orientační změny v průběhu operace, způsob rozšíření pásma činnosti vojsk PVOS za postupujícími vojsky, zabezpečení obrany důležitých objektů na obsazeném území a vyčlenění letišť pro stíhací letectvo PVOS na tomto území.

Hlavní úkoly vojsk PVO

— odrazet první neočekávaný jaderný úder vzdušného protivníka v součinnosti s vojsky PVOS,

— spolehlivě a nepřetržitě bránit síly a prostředky určené k raketovému jadernému úderu,

— obrana vojsk, velitelských stanovišť a důležitých tylových objektů při rozvíjení a v průběhu útočné operace.

Mimo tyto hlavní úkoly plní řadu dalších, např. včas uvědomit vojska a objekty o náletech vzdušného protivníka, boj se vzdušným průzkumem a vzdušnými výsady protivníka apod.

V průběhu útočné operace PVO musí nepřetržitě a spolehlivě bránit uskupení vojsk na hlavním směru, druhý sled na přesunu a při zasazení do sražení, vojska překonávající velké vodní překážky, uskupení frontu odrážející protiúder záloh protivníka, velitelská stanoviště, hlavní zásobovací základny a přepravy na velkých řekách.

Bráněná vojska a objekty uskutečňují kromě toho řadu opatření k zabezpečení bezprostřední ochrany proti vzdušným úderům s cílem zachovat svoji bojeschopnost.

Složení sil a prostředků PVO frontu k plnění těchto úkolů může být různé. Základní faktory, ovlivňující složení sil a prostředků PVO jsou: úloha a úkoly frontu ve strategické operaci, složení vojsk frontu, složení sil protivníka a jím používané způsoby vzdušného napadení, podmínky součinnosti s vojsky PVO státu a sousedními fronty, počet důležitých tylových objektů v pásmu frontu a reálné možnosti státu.

Náčelník vojska PVO frontu na základě směrnic generálního štábu, zámyslu velitele frontu, všestranného rozboru a vyhodnocení situace, připravuje návrhy na organizaci PVO. Musí připravit všestranné podklady veliteli frontu k rozhodnutí, tj. vyhodnotit vzdušného protivníka se závěry o možném charakteru jeho činnosti, bojové možnosti svých vojsk se závěry o jejich kvantitativním a kvalitativním stavu ve srovnání s možnostmi protivníka a možnostmi součinnosti se silami a prostředky sousedů (PVOS), dále stanovit úkoly PVO v útočné operaci, navrhnout uskupení sil a prostředků PVO, organizaci velení a součinnosti. Rozsah otázek bude ovšem různý a bude záviset na konkrétních podmínkách.

Velitel frontu ve svém rozhodnutí určuje v otázkách organizace PVO: úkoly protivzdušné obrany, kam soustředit hlavní síly ve výchozím položení, v průběhu operace, rozdělení vojsk PVO na obranu vojsk a objektů frontu, množství stíhacího letectva vyčleněného k protivzdušné obraně. Vydává též základní pokyny pro organizaci velení a součinnosti.

Po vydání rozhodnutí velitele frontu náčelník PVO rozpracuje všechna opatření organizace PVO.

Radiolokační průzkum a uvědomování organizujeme v souladu s plánem operace. Vytváříme jediný systém v pásmu frontu, souhlasný s průzkumem vojsk PVOS a sousedy. Síť radiotechnických hlásek musí zabezpečovat souvislé radiolokační pole na minimálních výškách, podél celé státní hranice v pásmu frontu a musíme předvídat její rozvíjení za postupujícími vojsky.

Radiolokační průzkum vzdušného protivníka uskutečňují se zahájením bojové činnosti radiotechnická vojska PVOS, rozvinutá v pásmu frontu. Frontové prostředky rozvíjejí jen část hlásek jako „skryté“ v pohotovosti zahájit průzkum podle konkrétní situace. Ostatní RT hlásky jsou v pohotovosti k přesunu za útočícími vojsky a postupnému rozvíjení.

Vytvoření frontového systému radiolokačního průzkumu nutno předvídat s výchozem vojsk za státní hranice. Plánujeme několik linií radiotechnických hlásek. Armádní prostředky vytvářejí první linii v hloubce 10–15 km za útočícími vojsky, další linie vytvářejí prostředky frontu ve vzdálenosti 80–100 km od první (druhé) linie.

Vzdálenosti mezi radiotechnickými hláskami musí být takové, abychom co nejefektivněji využili možnosti radiolokátorů. Čím je členitější terén a větší hustota náletu protivníka, tím hustější musí být síť radiotechnických hlásek. K vytvoření stabilního a souvislého radiolokačního pole ve výškách 300–500 m a výše do hloubky 60–70 km směrem k protivníkovi, musí být vzdálenosti mezi radiotechnickými hláskami ve středně členitém terénu okolo 35–40 km. Přitom část hlásek může být skrytá a uvedena do provozu jen při poruchách hlásek v činnosti, při nepřátelském radiotechnickém rušení, nebo při objevení se velkého množství cílů.

Síly a prostředky PVO frontu uskupíme v souladu s operačním uskupením vojsk frontu, úkoly v útočné operaci a s ohledem na úkoly vojsk PVOS, rozvinutých v pásmu frontu.

Náčelník PVO frontu při vytváření uskupení protiletadlových raketových vojsk musí brát v úvahu charakter bráněných objektů, předpokládanou činnost vzdušného protivníka, bojové možnosti protiletadlových raketových útvarů, podmínky manévru a součinnosti se stíhacím letectvem a PLRV PVOS.

Zvýšení dálky a mohutnosti účinku protiletadlových raket ve srovnání s protiletadlovým dělostřelectvem, rozměry bráněného prostoru podmiňují možnost a nutnost organizace zonální protiletadlové raketové obrany.

Zonální protiletadlovou obranou rozumíme současnou obranu uskupení vojsk nebo skupiny objektů na značné ploše silami několika protiletadlových raketových útvarů, které vytvářejí souvislý prostor bojové činnosti na přístupech a nad bráněnými objekty. Bojové sestavy útvarů vytvářejí jediné uskupení sil tak, aby protivník byl zničen před splněním úkolu (tj. do pravděpodobné čáry bombardování), aby byla zabezpečena odolnost uskupení a spolehlivost velení. V závislosti na množství prostředků, šířce pásma a hloubce operačního uskupení frontu můžeme vytvářet jednu nebo několik zón protiletadlové raketové obrany.

Zonální obrana dává možnost plně využít protiletadlových raketových útvarů jako hlavního prostředku PVO a má ještě řadu dalších výhod před objektovou obranou, např. protiletadlové raketové útvary, rozmístěné na několika liniích a vysunuté směrem k frontu a odkrytým křídům, mohou ničit vzdušného protivníka při nejmenším jeho proniknutí k bráněným vojskům, není nutné časté předávání cílů mezi protiletadlovými raketovými útvary a stíhacím letectvem, je možno soustřeďovat palbu několika útvarů (což zvyšuje pravděpodobnost zničení cílů), zlepšují se podmínky součinnosti PLRV a SL jak v jedné zóně, tak i při rozdělení zón bojové činnosti, vytvářejí se lepší podmínky maskování bráněných vojsk i objektů.

Důležitým požadavkem při organizaci zonální obrany je centralizované velení útvarům vytvářejícím zónu. Jak potvrzují zkušenosti ze cvičení i výpočty, je pravděpodobnost ničení cílů při odrážení masového náletu při centralizovaném velení značně vyšší, než při decentralizovaném.

V útočné operaci frontu je tedy nutné organizovat silami PLRV útvarů zonální obranu, která v podmínkách vysokých temp operace může být zaměněna zonálně objektovou. Náčelník vojsk PVO musí však podle možnosti vždy učinit opatření, aby i v průběhu operace v rozhodujících fázích organizoval zonální obranu.

Malorážové protiletadlové dělostřelectvo zůstává i nadále závažným a dostatečně efektivním prostředkem protiletad-

lové obrany proti cílům na malých výškách. Používáme je k obraně jednotlivých důležitých objektů.

Použití stíhacího letectva v systému PVO frontu plánuje náčelník vojsk PVO frontu spolu s velitelem (zástupcem) letecké armády. K odrážení prvního masového náletu vzdušného protivníka určujeme síly SL v prvním a dalších sledech na směrech a podle možných variant náletů protivníka. V souladu s tímto určujeme čáry zasazení SL, působícího z pohotovosti ve vzduchu a z hotovosti na letišti. Přitom bereme v úvahu možnosti radiolokačního průzkumu, typy letadel, výšky a rychlosti, na kterých může protivník převážně uskutečňovat nálety letectva a křídlatých raket. První čáru zasazení SL do boje je účelné určovat na maximálně možné délce přehrazování, další čáry pak z rozpočtu plného využití bojových možností zasazených sil a podle možnosti zasazení do boje dalšího sledu stíhacího letectva.

Velitel letecké armády musí organizovat rozptýlené rozmístění stíhacího letectva, systém navedení a velení v souladu se zámyslem odrážení prvního neočekávaného masového úderu vzdušného protivníka. Rozmístění SL musí zabezpečovat výhodné uskupení k odrážení prvního masového náletu protivníka, široký manévr ve vzduchu a směnu letišť, nejlepší možnosti k přehrazování na hlavních směrech a nepřetržité velení SL. Pluku určujeme hlavní a záložní letiště. Mimo to budujeme klamná letiště. Letiště mohou být vzdálena od hranic 50–100 km i více.

Bojovou činnost stíhacího letectva organizujeme na celou hloubku operace. Působí v celém pásmu frontu, přičemž soustřeďuje síly na hlavním směru.

Při organizaci bojové činnosti SL je nutné předvídat možnost využití části sil na plný dolet.

Náčelník vojska PVO frontu plánuje v těsné součinnosti s náčelníkem RV a dělostřelectva, velitelem LA a ostatními náčelníky druhů vojsk a služeb. Při plánování musí být jasně stanovena bojová činnost všech sil a prostředků PVO. Bojovou činnost plánujeme podle úkolů a variant činnosti protivníka. Detailně musí být splánováno odrážení prvního neočekávaného masového úderu vzdušného protivníka v součinnosti s vojsky PVOS, ochrana vojsk při jejich rozvíjení a přechodu do útoku až do splnění bližšího úkolu frontu.

VEDENÍ PROTIVZDUŠNÉ OBRANY V ÚTOČNÉ OPERACI FRONTU V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ VÁLKY

Vedení protivzdušné obrany zahrnuje průzkum vzdušného protivníka, bojovou činnost protiletadlových raketových vojsk a stíhacího letectva při odrazení náletů protivníka, protiradiotechnickou činnost a manévry silami PVO v průběhu bojové činnosti. Prvoradý význam v počátečním období války má odrazení prvního masového úderu vzdušného protivníka.

Při neočekávaném napadnutí bude se protivník snažit zmařit rozvinování našich vojsk raketovými jadernými údery na vojska v prostoru rozmístění, při přemísťování a též vytvořením zón zamoření a rozrušení.

Vojska frontu uvádíme okamžitě do bojové pohotovosti. V prvé řadě se rozvinou vojska určená k prvnímu jadernému úderu a odrazení neočekávaného úderu protivníka ve vzduchu. Vojska PVO frontu, nebyla-li rozvinuta do začátku napadení protivníka, plní úkoly nejdříve hotovostními silami a v součinnosti s vojsky PVOS. Současně rozvinují ostatní síly a prostředky a zařazují se do boje po dosažení pohotovosti. Protiletadlové raketové a dělostřelecké útvary se přemisťují spolu s vojsky frontu po určených osách, rozvinují se ve stanovených prostorech a okamžitě zahajují bojovou činnost. Stíhací letectvo zahajuje boj hotovostními silami. Nepodařilo-li se mu včas uskutečnit manévry na záložní a polní letiště, zahajuje činnost z hlavních s přistáním na záložních letištích.

Rozhodující úlohu v počátku odrazení prvního neočekávaného úderu vzdušného protivníka hrají síly a prostředky PVOS.

V období ohrožení mohou se vojska PVO rozvinout včas a skrytě. Zaujímají určené prostory v souladu s konkrétní situací. V tomto případě musí být zabezpečena vysoká bojová pohotovost všech sil a prostředků PVO frontu k okamžitému zahájení bojové činnosti. Během tohoto údobí upřesňují se plány, vojska převádíme do zvýšené bojové pohotovosti, upřesňujeme velení a součinnost.

Při činnosti vzdušného protivníka na široké frontě zařazujeme do boje stíhací letectvo, které je v hotovosti ve vzduchu a na letištích. Letectvo a křídlaté rakety protivníka ničíme dále mohutnou palbou protiletadlových raket PVOS, frontu a PLD při současném radiotechnickém rušení s cílem ztížit protivníkovi velení a navedení. K odrazení prvního masového úderu

je nutno využít maxima sil a prostředků PVO, abychom odrazili protivníka na všech směrech. Důležité je včas soustředit úsilí PVO k ničení protivníka na hlavním směru.

Radiolokační průzkum vzdušného protivníka na stanovených čarách. Narůstání sil zabezpečujeme zasazením SL z hotovosti na letištích a v případě potřeby i hlavními silami stíhacího letectva.

Hotovostní síly SL ve vzduchu ničí protivníka na stanovených čarách. Narůstání sil zabezpečujeme zasazením SL z hotovosti na letištích a v případě potřeby i hlavními silami stíhacího letectva.

Podle charakteru bojové činnosti vzdušného protivníka a doby jeho objevení upřesňujeme způsob bojové činnosti SL a protiletadlových raketových útvarů. Je-li podle výpočtů stíhací letectvo schopno ničit protivníka na vzdálených přístupech, zasazujeme je do boje ještě před zónou bojové činnosti PLRV. Nebude-li stíhací letectvo schopno splnit tento úkol, je účelné zahájit ničení protivníka mohutným úderem palby PLRV a SL zasadit do boje k ničení proniknuvšího protivníka zónou bojové činnosti PLRV. Nemá-li PLRV dostatečnou hustotu palby na jednotlivých směrech k rozhodnému zničení protivníka, je nutno na těchto směrech zasadit do boje SL v zóně bojové činnosti PLRV. Bojovou činnost vede SL a PLRV v souladu se zásadami součinnosti v jedné zóně.

Odrazení náletu na široké frontě dovoluje, bez ohledu na řadu jeho zvláštností, použít k ničení protivníka větší množství sil a prostředků PVO, lépe rozdělit úsilí PLRV i SL a způsobit protivníkovi značné ztráty.

Při činnosti protivníka v prvním masovém náletu s cílem překonat naši PVO na úzké frontě, hlavní síly PVO soustřeďují svoje úsilí k jeho ničení v úzkém pásmu. Narůstání úsilí PVO na těchto směrech nutno zabezpečovat manévrem SL frontu a PVOS, součinnosti v jedné zóně a též manévrem palbou PLRV.

Do 40–50 % i více sil letectva protivníka může působit na malých výškách. Odrazení vzdušného protivníka na malých výškách a včasné zasazení sil PVO bude závislé především na možnostech radiolokačního průzkumu. Zjistíme-li cíl na vzdálenosti 60 km od předního okraje (výška cíle 500 m, rychlost 15 km/min),

může jej ničit stíhací letectvo z pohotovosti ve vzduchu v prostoru státní hranice. Při stejných podmínkách a vzdálenosti palného postavení pro (malovýškového) 10 km od státní hranice, bude doba letu cíle k zóně palby asi 3 minuty. Z toho jasně vyplývá složitost boje s nízkou letícími cíli a nutnost řady opatření k zabezpečení maximálního využití bojových možností sil a prostředků PVO a včasného jejich přivedení do bojové pohotovosti.

Protivník současně uskutečňuje nálety i ve středních a stratosférických výškách a používá široce radiotechnického rušení. Vojska PVO plní bojové úkoly ve zvlášť složitých vzdušných i pozemních situacích. Situace ve vzduchu se vyznačuje velkou dynamičností a rychlými změnami. Vzdušné cíle překonávají dnes za minutu vzdálenost 20 až 30 km. Cíl zjištěný 200–300 km od státní hranice potřebuje k překonání této vzdálenosti 10–15 minut. Za tuto dobu musí být vyhodnocena situace, rozhodnuto o odrážení náletu, stanoveny úkoly a doručeny vykonavatelům. Přitom protivník musí být zničen na hranicích zóny působnosti PLRV a na čarách přehrazování SL a uvedená doba se může ještě zkrátit o 2–5 minut. Po dobu přeletu může protivník manévrovat jak ve výšce, tak i na směrech. I menší zdržení ve velení, pomalost a nerozhodnost mohou mít vážné důsledky. Orgány velení na všech stupních musí proto plně být sladěny, nacvičeny, disponovat příslušnými technickými prostředky velení a řešit všechny úkoly v době ohraničené minutami a vteřinami.

Nesmírný význam při odrážení masového náletu má nepřetržitá součinnost, zvlášť PLRV a SL. Soudobé rozpoznávací systémy dávají možnost rozlišit našeho stíhače od cíle na vzdálenost 1–2 km. Rakety „vzduch-vzduch“ umožňují stíhacímu letectvu palbu na vzdálenost 2–5 km od cíle. Protiletadlové raketové komplexy mají vysokou přesnost navedení raket. To vše umožňuje organizovat součinnost SL a PLRV i v jedné zóně.

Po odrazení prvního masového úderu vzdušného protivníka vojska PVO odrážejí nálety malých skupin a jednotlivých letounů. Současně likvidují následky úderů protivníka a obnovují bojovou pohotovost útvarů k odrážení dalších úderů. K tomu je možno přeskupovat síly a prostředky, doplňovat materiál a techniku (v první řadě rakety, střelivo, palivo), likvidovat následky jaderných úderů u jednotek a útvarů, využít zálohy (RTV, spojení, materiálních prostředků).

Důležitou podmínkou nepřetržité a spolehlivé PVO v průběhu útočné operace je včasný manévr sil v souladu s konkrétní situací.

Manévr radiotechnických prostředků uskutečňujeme jak rozvinováním hlásek ze zálohy, tak i přemísťováním hlásek postupujících za útočícími vojsky. K vytvoření radiolokačního pole a zabezpečení nepřetržitého radiotechnického průzkumu rozvíjíme radiotechnické hlásky v první řadě na směrech tankových divizí.

Složitou otázkou je včasný manévr stíhacího letectva. Tento problém vyžaduje řadu opatření a značný počet zabezpečujících jednotek.

Vzdálenost letišť stíhacího pluku, určeného k ničení protivníka v malých výškách je určena dobou hotovosti ve vzduchu. Aby soudobý stíhací letoun byl v prostoru přehrazování v malých výškách po dobu 25 až 30 minut, je nutné zabezpečit letiště na vzdálenost 70–100 km od linie fronty.

Hloubka rozmístění stíhacího letectva prvního sledu je v útočné operaci určována nutností zasadit stíhače do boje na maximálně vzdálených čarách a požadavkem nepřetržitého působení na protivníka do čáry zasazení stíhačů druhého sledu. Podle těchto požadavků je účelné, aby hloubka rozmístění stíhacího letectva prvního sledu nepřevyšovala 150–200 km od linie fronty.

Stíhací letectvo určené k ničení protivníka ve velkých výškách musí mít možnost z hotovosti na letišti ničit protivníka 25–30 km za linií fronty, to je do čáry bombardování protivníka. Vzhledem k rychlostem našeho stíhacího letectva, rychlosti a možným výškám protivníka, vzdálenosti objevení protivníka RL prostředky na 200 až 240 km, je účelné mít stíhací letectvo na letištích okolo 200–300 km od linie fronty.

Při středním tempu útočících vojsk (80 až 100 km za den) mohou být prvosledová letiště východního rozmístění už na konci prvního dne vzdálena 130–150 km od prvosledových útvarů útočících vojsk. Při využívání těchto letišť může být roj stíhačů v hotovosti ve vzduchu na malých výškách asi 10 minut. Proto je účelné část stíhacího letectva přemísťovat už na konci prvního dne operace na nové letiště za útočícími vojsky. Při uvedeném tempu vojsk musí být hlavní síly stíhacího letectva už k začátku třetího dne operace přemísťovány na nové letiště, aby nezaostávaly za hlavním uskupením útočících

vojsk. Na konci třetího dne operace musí být stíhací letectvo úplně přemístěno na nová letiště obnovená, ovládnutá u nepřítele anebo vybudovaná.

Letištní manévry stíhacího letectva musí být uskutečněny s takovým rozpočtem, aby jeho hlavní síly mohly úspěšně bránit hlavní uskupení vojsk při překonávání velkých vodních překážek, odrážení protiúderu nepřítele, zasazení druhého sledu do sražení a při plnění dalších úkolů vojsky frontu.

Formy a způsoby manévru útvarů protiletadlového raketového vojska budou záviset na jeho takticko-technických možnostech, tempu útočících vojsk a konkrétních úkolech (brání-li prvosledové svazky, speciální jednotky, týlové objekty apod.).

Zachovat v průběhu operace zonální protiletadlovou obranu s vysokou hustotou palby je velmi složité. PLRV může utrpět značné ztráty, mít dočasné těžkosti v zásobování raketami při vysokých tempách útoku a velké aktivitě vzdušného nepřítele. Nepřítel vytvářením jaderných přehrad a závalů, úseků s vysokou úrovní radiace bude značně ztěžovat rychlý a včasný manévry. Proto je nutné využít všech možností k zabezpečení včasného manévru a dovedně spojit zónovou a objektovou protiletadlovou raketovou obranu. Náčelník PVO frontu (armády) při plánování a uskutečňování manévru PLRV musí dbát na to, aby rozhodující většina prostředků (jednotek) byla vždy připravena ničit protivníka palbou.